نگاه

هزینه، فایده اجتماعی

غلامحسین دوانی
عضو انجمن اقتصاددانان کانادا

● «ملبیا وستو» تاریخ‌دان برجسته می‌گوید: برای هر ملتی در فرآیند روزگار فرصت‌هایی پیش می‌آید که چنانچه از آن استفاده نکند دیگر تکرار نخواهد شد. نگاهی اجمالی به تاریخ اخیر کشورمان، فرصت‌سوزی‌های دهه ۱۳۵۰ که با دو بار تکرار افزایش قیمت نفت از بشکه‌ای دو الی سه دلار به حدود ۲۵دلار و انباشت ۲۰میلیاردی ذخایر نفت که عمدتا سهم خریدهای نظامی را تشکیل می‌داد، تا پیروزی انقلاب اسلامی که می‌توانست همه توانمندی‌های آن روزگار را زیرپوشش قرار دهد تا پایان جنگ تحمیلی و سرنگونی صدام که فرصت تاریخی را برای ایران فراهم آورد تا به‌دور از دغدغه همسایه مشکل‌دار جنوبی خود به برنامه‌های توسعه بپردازد و تا این آخرین نفت بشکه‌ای یک‌صددلار و دسترسی به رقمی حدود ۷۰۰میلیارددلار در یک برهه هشت‌ساله که به باد رفت همه‌وهمه نشانه‌های فرصت‌سوزی‌های دولتمردان است. برای درس‌گیری و پندآموزی کسانی که گوششان به آهنگ نامأنوس جنگ نوازش می‌یابد باید یادآور شویم کل هزینه جنگ جهانی اول رقمی حدود ۱۸۵میلیارددلار و هزینه جنگ دوم جهانی معادل ۲۱۴۵میلیارددلار بوده است؛ اما آثار اجتماعی و روانی این جنگ‌ها هنوز که هنوز است داستان مصیبت بشری را رها نکرده است. اگر مجموع هزینه‌های دو جنگ جهانی را با نرخ برابری دلار فعلی محاسبه کنیم حداکثر به رقمی ۵۲۳۰میلیارددلار خواهیم رسید که در مقابل حجم قراردادهای اوراق مشتقه در حال حاضر که معادل هزارو۲۰۰تریلیون‌دلار است که ۲۰ برابر بیش از اقتصاد جهان است یا در مقابل حجم بازارهای سهام جهان در ۳۱ اکتبر سال‌جاری معادل ۶۴تریلیارددلار بسیار ناچیز است که نشان از توانمندی و قدرتمندی پول‌خیزی سرمایه جهانی دارد. آیا به واقع هیچ عقل سلیم دورنگری می‌تواند این انباشت عظیم مالی را که می‌تواند پشتوانه هر جنگی باشد، نادیده بگیرد. وقتی گفته می‌شود «افول امپراتوری دلار» یا «کاهش قدرت جهانی آمریکا» باید توجه کرد که پای فیلی زخمی عمیق برداشته شده اما خرطوم آن پابرجاست که می‌تواند به هر جایی آسیب وارد کند. بکوشیم قدرتمند و توانمند شویم تا از دایره بزرگان حذف نشویم. در مورد مذاکرات اخیر دو نمونه تاریخی می‌تواند راهگشای کلید ایرانی باشد. وقتی بلشویک‌ها در شوروی به‌قدرت رسیدند، بخش جنوبی روسیه (آذربایجان و...) در تصرف قوای مهاجم آلمانی بود که لنین به‌سرعت از تروتسکی کمیساریای خارجه (وزیر خارجه) خواست با مذاکره با آنها موضوع را حل کند. تروتسکی در هنگام ورود به جلسه مذاکره با درخواست هیات آلمانی مبنی بر پوشیدن لباس رسمی فراک (کت‌های بلند دم‌دار) مواجه شد و او که عمری را با اورکت انقلابی گذرانیده بود در تماس با لنین مطرح کرد که این ضد انقلابی‌ها می‌گویند برای شروع مذاکرات باید فراک بپوشم. پاسخ لنین سریع و قاطع بود که چون این صلح برای تداوم انقلاب ضروری است اگر لازم شد می‌توانی دامن هم بپوشی! یک سال و اندی بعد قوای بلشویک‌ها، آلمان‌ها را از خاک اتحاد شوروی جاروب کردند!

مورد دوم باز می‌گردد به حضور استالین در کنفرانس تهران که مذاکرات سه‌جانبه آمریکا، انگلستان و شوروی برپاشده بود. استالین که از حیله‌گری‌های چرچیل آگاه بود با یک ترفند زیرکانه اولا محل مذاکرات را با توافق پرزیدنت روزولت در سفارت شوروی تعیین و سپس چنان عمل کرد که عمده مخالفت‌های چرچیل را با موافقت‌های روزولت خنثی و موضع اتحاد جماهیر شوروی را به درستی در کنفرانس تثبیت کرد. ضمنا می‌توانیم هشدار ژنرال چیاپ فرمانده افسانه‌ای جنگ ویتنام -که همین مدتی پیش درگذشت- را حلقه گوش کنیم که در جنگ با ببر خونخوار اگر نمی‌توانیم چون شیر عمل کنیم، همچون روباه حیله‌گری باشیم تا ببر را به بازی گیریم و طعمه ببر نشویم!

خبر

موافقان و مخالفان اجرای فاز دوم هدفمندی

● **مهر:** نتایج ارزیابی ۳۱۹ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مولفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران توسط مرکز پژوهش‌های مجلس ارایه شد. بر اساس پاسخ ۳۱۹ تشکل اقتصادی از سراسر کشور به پرسشنامه تهیه‌شده به‌ترتیب سه مولفه «بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه»، «مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها» و «اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان» در بهار ۱۳۹۲ مجموعا بدتر از بقیه مولفه‌های موثر بر اداره بنگاه‌ها در این فصل ارزیابی شده‌اند. همچنین مولفه‌های «ضعف زیرساخت‌های تامین برق»، «ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل» و «تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه کالاهای رقیب خارجی در بازار» نسبت به سایر مولفه‌ها در بهار ۱۳۹۲، بهتر ارزیابی شده‌اند. بر اساس میانگین ارزیابی‌های کل پایش‌های گذشته از پاییز ۱۳۸۹ تا بهار ۱۳۹۲، تشکل‌های اقتصادی استان‌های بوشهر، همدان، کهگیلویه‌وبویراحمد و آذربایجان‌غربی به‌ترتیب با میانگین ارزیابی ۷، ۶/۸۳، ۶/۷۶ و ۶/۷۶ مجموعا ارزیابی بدتر و تشکل‌های اقتصادی استان‌های گیلان، اردبیل، زنجان و یزد به‌ترتیب با میانگین ارزیابی ۱۹/۵، ۵/۳۵، ۵/۷۴ و ۵/۸۰ مجموعا ارزیابی بهتری نسبت به سایر استان‌ها از وضعیت مولفه‌های محیط کسب‌وکار ارایه کرده‌اند.

عکس: ایرنا

سقف کل بودجه سال آینده ۷۸۳هزارمیلیاردتومان

بودجه ۹۳ انبساطی است

شرق: حجم کل بودجه کشور در سال ۹۳، ۷۸۳هزارو ۲۳۹میلیاردو ۸۵۲میلیون‌تومان پیشنهاد شده است که نسبت به سقف بودجه اصلاح‌شده سال‌جاری توسط دولت یازدهم، ۱۳درصد رشد نشان می‌دهد و نسبت به لایحه‌ای که احمدی‌نژاد برای سال ۹۲ به مجلس برد و نهایتا در تیرماه به قانون هم تبدیل شد، حدود هشت‌درصد رشد دارد. لایحه بودجه سال آینده درحالی انبساطی بسته شده که نوبخت، معاون رییس‌جمهور چندی پیش گفته بود بودجه سال آینده با توجه به نرخ تورم ۴۰درصدی انقباضی است. اما دیروز که لایحه به مجلس رفت نوبخت حرف خود را نصفه‌ونیمه پس گرفت و گفت لایحه بودجه ۹۳ نه انقباضی است و نه انبساطی. اظهارنظر اول نوبخت که مبنای آن تورم است درحالی مطرح شد که تحلیلگران معتقدند مبنای محاسبه رشد بودجه هیچ‌گاه نرخ تورم نبوده و نیست و شیوه درست پی‌بردن به انقباضی یا انبساطی‌بودن بودجه توجه به ارقام اسمی بودجه در سال قبل از آن است. از سوی دیگر شایبه دیگری هم وجود دارد که نیاوردن فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها در لایحه بودجه ۹۳ از شدت انبساطی‌بودن آن کاسته است در حالی که اغلب کارشناسان معتقدند، ۴۰هزارمیلیاردتومانی که دولت سالانه به یارانه نقدی اختصاص می‌دهد، در این لایحه دیده شده است و دولت با آوردن لایحه‌ای جداگانه با عنوان فاز دوم قانون هدفمندی یارانه‌ها تنها نحوه اجرای آن را مشخص می‌کند. همچنین بودجه عمومی دولت، معادل ۱۹۵هزارمیلیاردتومان پیشنهاد شده و بودجه شرکت‌های دولتی معادل پنج‌میلیون‌و ۷۷۸هزارو ۶۷۴میلیاردو ۵۶میلیون‌ریال محاسبه و پیشنهاد شده است. بر این اساس بودجه عمومی دولت نسبت به بودجه ۲۱۰هزارمیلیاردتومانی که در سال ۹۲ مصوب شده بود هفت‌درصد کاهش دارد اما نسبت به رقم اصلاحیه بودجه با ۱۷۱هزارمیلیاردتومان با ۱۴درصد افزایش مواجه شده است. بودجه جاری را دولت یازدهم در سال ۹۳ با دودرصد افزایش بست. در سال‌جاری بودجه جاری ۱۵۴هزارمیلیاردتومان بوده که این رقم در سال ۹۳، به ۱۵۷هزارمیلیاردتومان رسیده است.

بودجه با ۵۰هزارمیلیاردتومان کسری بسته شد

در بخش خلاصه بودجه کل کشور، درآمدها ۹۲هزارو ۷۱۲میلیاردتومان و هزینه‌ها ۱۴۳هزارمیلیاردتومان تعیین شده است که ۵۰هزارمیلیاردتومان کسری دارد. درآمد حاصل از فروش نفت خام در لایحه بودجه سال ۹۳ حدود ۷۵هزارمیلیاردتومان پیش‌بینی شده که نسبت به قانون بودجه سال ۹۲ حدود ۱۹درصد رشد داشته است. همچنین درآمد شرکت ملی نفت ایران ۳۱۵هزارو ۲۳۹میلیاردو ۵۵۰میلیون و ۲۰۰هزارتومان پیش‌بینی شده است. لایحه بودجه سال ۹۳ تولید حدود یک‌میلیاردو ۲۱۲میلیون‌بشکه نفت پیش‌بینی کرده است که روزانه بیش از سه‌میلیون‌و ۳۰۰هزاربشکه خواهد بود. قیمت هر بشکه نفت در لایحه بودجه سال ۹۳ به میزان صددلار پیش‌بینی شده و قیمت هر دلار در بودجه نیز دوهزارو ۶۰۰تومان است.

۴۰درصد از بودجه عمومی کشور وابسته به نفت است

بر اساس لایحه بودجه سال ۹۳ کل کشور ۴۰درصد از بودجه عمومی کشور متعلق به درآمدهای نفتی است. با توجه به اینکه رقم بودجه عمومی کل کشور در لایحه بودجه سال ۹۳ حدود ۱۹۵هزارمیلیاردتومان است از این‌رو با مشاهده درآمد ۷۷هزارمیلیاردتومانی حاصل از فروش نفت باید گفت که ۳۹/۴۸درصد از بودجه عمومی سال ۹۳ با درآمدهای نفتی تامین خواهد شد.

درآمد ۱۰۰هزارمیلیاردتومانی بزرگ‌ترین شرکت سرمایه‌گذار نفتی

بودجه شرکت نیکو که به‌عنوان بزرگ‌ترین سرمایه‌گذار طرح‌های نفتی مطرح است در لایحه بودجه سال ۹۳ به میزان یکصدهزارمیلیاردتومان دیده شده است.

واگذاری شرکت‌های دولتی، ۱۵هزارمیلیاردتومان

طبق خلاصه واگذاری و تملک دارایی‌های مالی، منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی ۱۵هزارمیلیاردتومان است. طبق جدول شماره ۴ که مربوط به خلاصه واگذاری و تملک دارایی‌های مالی در سال آینده است در بند پنجم منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی ۱۵هزارمیلیاردتومان آورده شده و همچنین منابع حاصل از استفاده از تسهیلات خارجی ۱۶۴میلیاردو ۴۰۰میلیون‌تومان در بخش واگذاری دارایی‌های مالی دولت در نظر گرفته شده است.

فروش ٦هزارمیلیاردتومان اوراق مشارکت

در منابع حاصل از فروش اوراق مشارکت و اسناد خزانه اسلامی درآمد شش‌هزارمیلیاردتومان پیش‌بینی شده است. طبق خلاصه واگذاری و تملک دارایی مالی بودجه سال آینده کشور منابع حاصل از فروش اوراق مشارکت و اسناد خزانه اسلامی درآمد شش‌هزارمیلیاردتومان در نظر گرفته شده است و با توجه به ممنوعیت فروش اوراق مشارکت از سوی بانک مرکزی که شبهه ربوی دارد این موضوع در بودجه سال آینده از طریق اوراق مشارکت و اسناد خزانه اسلامی پیش‌بینی شده است.

انتشار ۲۵هزارمیلیاردتومان اوراق مشارکت

دولت همچنین در این لایحه مجوز انتشار ۲۵هزارمیلیاردتومان اوراق مشارکت را به دستگاه‌های دولتی و شهرداری‌ها ارایه کرد. دولت در لایحه بودجه سال آینده پیش‌بینی کرده است تا شرکت‌های وابسته و تابعه وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ارتباطات، فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت و همچنین جهاد کشاورزی مجوز انتشار ۱۵هزارمیلیاردتومان اوراق مشارکت را برای اجرای طرح‌های انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود با اولویت اجرای پروژه‌ها و طرح‌های میادین نفت و گاز مشترکان با همسایگان و مهار آب‌های مرزی، طرح‌های آبرسانی و تامین آب، احداث و تکمیل طرح‌های آب‌شیرین‌کن، تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب، نیروگاه‌های برق و همچنین مناطق محروم و کمتر توسعه‌یافته به‌صورت ریالی یا صکوک با رعایت ماده ۸۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و برای طرح‌هایی که به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، منتشر کند.

٦٦هزارمیلیاردتومان درآمد مالیاتی

در لایحه پیشنهادی بودجه سال ۹۳ مجموع درآمدهای مالیاتی با احتساب مالیات بر واردات ۶۶هزارو ۹۷میلیاردتومان بوده که سهم مالیات بر ارزش افزوده از کل این مبلغ، ۱۵هزارو ۳۱۷میلیاردتومان است. در لایحه پیشنهادی بودجه سال ۹۳ میزان درآمدهای مالیاتی با احتساب مالیات بر واردات ۶۶هزارو ۹۷میلیاردتومان تعیین شده است.

درآمد ۱۱٦٤میلیاردتومانی دولت از محل واردات خودرو

درآمد دولت از محل واردات خودرو برای سال آینده یک‌هزارو ۱۶۴میلیاردتومان برآورد شده است. دولت در این لایحه پیشنهاد داده که برای سال آینده درآمد دولت از محل واردات خودرو یک‌هزارو ۱۶۴میلیاردتومان باشد.

درآمد ٤٦/٥هزارمیلیاردتومانی ۹ بانک دولتی

مطابق لایحه بودجه سال ۹۳، مجموع درآمد ۹ بانک دولتی بیش از ۴۶/۵هزارمیلیاردتومان و هزینه‌های آنها بیش از ۴۱/۷هزارمیلیاردتومان پیش‌بینی شده است.

بودجه وزارت نفت۰/۰۳درصد بودجه شرکت ملی نفت است

بودجه وزارت نفت در لایحه سال ۹۳ به میزان ۳صدم‌درصد بودجه شرکت ملی نفت ایران پیشنهاد شده است. براساس لایحه بودجه سال ۹۳ کل کشور باید گفت بودجه وزارت نفت حدود ۱۲۴میلیاردو ۵۸۶میلیون‌و ۶۰۰هزارتومان است. از طرف دیگر باید گفت بودجه شرکت ملی نفت ایران در این لایحه به میزان ۳۱۵هزارو ۲۳۹ میلیاردو ۵۵۰میلیون‌و ۲۰۰هزارتومان است که با این شرایط باید گفت بودجه وزارت نفت حدود سه‌صدم‌درصد بودجه شرکت ملی نفت است.

درخواست بودجه ۱۵۰هزارمیلیارد ریالی برای وزارت کار

از سهم منابع لایحه بودجه ۱۵هزارمیلیاردتومان برای وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در نظر گرفته شده است که از این میزان، سهم وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۱۲۲میلیاردو ۸۰۰میلیون‌و صدهزارتومان، سهم صندوق بازنشستگی کشور ۱۳هزارو ۵۰۰میلیاردتومان، سهم کمک به اداره و نگهداری مجموعه‌های تفریحی و ورزشی کارگران یک‌میلیاردو ۹۲۸میلیون‌و ۴۰۰هزارتومان و سهم موسسه آموزش عالی علمی و کاربردی مهارت ۱۳میلیاردتومان پیش‌بینی شده است.

بودجه ۳۸۰۰میلیاردتومانی نان و ۲۲۰۰میلیاردتومانی کالاهای اساسی

با کاهش ۲۰۰میلیاردتومانی نسبت به سال گذشته، بودجه پیشنهادی برای یارانه نقدی نان ۳۸۰۰میلیاردتومان در لایحه پیشنهادی دولت است. همچنین در بررسی جزییات لایحه بودجه سال ۹۳، دولت مبلغ ۲۲۰۰میلیاردتومان برای یارانه کالاهای اساسی و تنظیم بازار پیش‌بینی کرده است. دولت برای یارانه مربوط به مابه‌التفاوت خرید گندم و مابه‌التفاوت قیمت نهایی آرد هم پیشنهاد پنج‌هزارمیلیاردتومانی داده است.

یارانه ۱۵۰میلیاردتومانی برای شیر مدارس

در بررسی جزییات لایحه بودجه سال ۹۳ برای شیر مدارس، یارانه ۱۵۰میلیاردتومانی در نظر گرفته شده است. حسن روحانی در گزارش صدروزه خود اعلام کرده بود که برنامه‌ریزی مناسب برای توزیع شیر در مدارس در مقاطع ابتدایی انجام شده است.

یارانه سود تسهیلات مسکن مهر ۱۰۰میلیاردتومان

در لایحه بودجه ۹۳ میزان یارانه سود تسهیلات مسکن مهر صدمیلیاردتومان و برای حمایت‌های مالی و تراکم و ایجاد تاسیسات عمومی مسکن مهر ۲۰۰میلیاردتومان در نظر گرفته شده است. در لایحه بودجه ۹۳ و در برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه در سال ۱۳۹۳ میزان یارانه سود تسهیلات مسکن مهر صدمیلیاردتومان و تخفیف عوارض پروانه، حمایت‌های مالی و تراکم و ایجاد تاسیسات عمومی مسکن مهر ۲۰۰میلیاردتومان (تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) در نظر گرفته شده است. بنابر این گزارش، برای زیرساخت مسکن مهر (سهم دولت) ۲۰۰میلیاردتومان (تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) و یارانه سود تسهیلات مسکن روستایی ۲۰میلیاردتومان در نظر گرفته شده است.

پیشنهاد معافیت مالیاتی برای درآمدهای کمتر از یک‌میلیون‌تومان در ماه

از نکات قابل توجه در بودجه ۹۳ افزایش سقف معافیت مالیاتی در سال است که ۱۲۰میلیون‌ریال پیشنهاد شده است. طبق بند الف تبصره ۹ ماده واحده لایحه بودجه سال ۹۳ سقف معافیت مالیاتی در ماه یک‌میلیون‌تومان خواهد بود. بنابراین کسانی که در ماه به‌طور متوسط یک‌میلیون‌تومان درآمد دارند از پرداخت مالیات معاف هستند.

افزایش حقوق کارکنان دولت متناسب با قانون مدیریت خدمات کشوری

در تبصره ۱۹ لایحه بودجه سال آینده عدد مشخصی برای میزان افزایش حقوق کارمندان دولت منظور نشده و تنها به مواد ۷۱ و ۷۸ قانون مدیریت خدمات کشوری برای افزایش حقوق اشاره شده است.

پیشنهاد ادامه انتشار ایران‌چک در بودجه

بر اساس لایحه پیشنهادی بودجه ۹۳، بانک مرکزی مجاز به ادامه انتشار ایران‌چک می‌شود. بر اساس بند «ب» تبصره ۷ لایحه پیشنهادی بودجه سال آینده، بانک مرکزی مجاز به ادامه انتشار ایران چک می‌شود. در این بند آمده است: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز است اقدامات لازم را در زمینه چاپ و انتشار ایران چک بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با مسدودکردن معادل ریالی مبالغ ایران‌چک‌های منتشره تحت نظارت هیات نظارت اندوخته اسکناس موضوع ماده (۲۱) قانون پولی و بانکی کشور به عمل آورد.

سرنوشت یارانه‌های نقدی در سال ۹۳

تسنیم: دولت در لایحه بودجه سال آینده، بودجه یارانه‌های نقدی را در ردیف بودجه سازمان هدفمندی یارانه‌ها ۳۸هزار و ۸۰۰میلیاردتومان پیشنهاد داده است. حجت‌الاسلام حسن روحانی، رییس‌جمهوری، صبح دیروز (یکشنبه ۱۷ آذر) با حضور در بهارستان، نخستین لایحه بودجه دولت یازدهم را تقدیم مجلس کرد. دولت در اعتبارات مربوط به شرکت‌های زیان‌ده و در ردیف بودجه سازمان هدفمندی یارانه‌ها، بودجه مربوط به یارانه‌های نقدی را ۳۸هزار و ۸۰۰میلیاردتومان پیشنهاد داده است؛ با این حساب رقم یارانه‌های نقدی در سال آینده نسبت به سال‌جاری تغییر نکرده است و به ازای هر نفر ماهانه ۴۵هزارو ۵۰۰تومان برای بیش از ۷۴میلیون‌نفر یارانه درنظر گرفته شده است. البته صبح دیروز رییس‌جمهور رسما اعلام کرده بود که شیوه پرداخت یارانه‌های نقدی فعلی تغییر نخواهد کرد؛ حسن روحانی رییس‌جمهوری با حضور در مجلس به بیان توضیحاتی درباره رویکردهای دولت در بودجه ۹۳ نیز پرداخت و ضمن اشاره به رویکرد دولت درباره یارانه‌ها اظهار کرد: طی سالیان متمادی، فاصله بزرگ میان قیمت‌های داخلی و جهانی باعث هدررفتن منابع کشور شده، محیط زیست نیز به خاطر مصرف بی‌رویه به مرز خطرناک رسیده و بالاخره شرکت‌ها با کمبود منابع روبه‌رو شده بودند. وی با تاکید براینکه شیوه موجود پرداخت یارانه تا زمانی که جایگزینی برای آن پیدا نشده، خودبه‌خود ادامه می‌یابد، تصریح کرد: اما در مراحل بعدی ما نیازمند بررسی دقیق درباره خانوارها، شیب افزایش قیمت‌ها، پرداخت یارانه، رشد اقتصادی و بیکاری هستیم. روحانی ضمن اشاره به اینکه ما بدون فوت وقت کار را شروع کرده و با آسیب‌شناسی، در حال طراحی قدم‌های بعدی هستیم، ادامه داد: دولت بر آن است تا در سال آینده، طرح جدید مدیریت یارانه‌ها را در قالب طرحی جامع به اجرا درآورد و در آینده، لایحه مربوطه را تقدیم مجلس خواهد کرد. به نمایندگان اطمینان می‌دهم که دولت در این زمینه کار کارشناسی دقیق، انجام داده و خواهد داد.

کلیات بودجه	لایحه بودجه ۹۳ (هزارمیلیاردتومان)	قانون بودجه ۹۲ (هزارمیلیاردتومان)	تغییر (درصد)
بودجه کل کشور	۷۸۳/۲۳۹	۷۲۷/۷۶۴	۷/۶
بودجه عمومی	۱۹۴/۹۹	۲۱۰	−۷/۱
بودجه جاری	۱۵۷/۱۹	۱۵۴	۲/۱
بودجه عمرانی	۳۷/۸	۵۶	−۳۲/۵
بودجه شرکت‌های دولتی	۵۸۷/۸۶	۵۳۵/۷۹	۹/۷

کلیات بودجه	لایحه بودجه ۹۳ (هزارمیلیاردتومان)	عملکرد بودجه ۹۲ (هزارمیلیاردتومان)	تغییر (درصد)
بودجه عمومی	۱۹۴/۹۹	۱۵۰/۴	۲۹/۶
بودجه جاری	۱۵۷/۱۹	۱۳۹/۹	۱۲/۴
بودجه عمرانی	۳۷/۸	۱۰/۵	۲۶۰/۰

انقباضی یا انبساطی؟

پویا جبل‌عاملی
کارشناس اقتصادی

پس از انتشار ارقام اسمی بودجه ۹۳ در روز یکشنبه دیدگاه‌های مختلفی در مورد انبساطی بودن یا انقباضی بودن آن توسط کارشناسان اقتصادی مطرح شد. از سویی عده‌ای از کارشناسان معتقد بودند این بودجه را باید با اصلاحیه بودجه مقایسه کرد که در این صورت بودجه انبساطی است از سوی دیگر عده‌ای از اقتصاددانان با توجه به نرخ تورم این بودجه را انقباضی می‌دانستند. با توجه به رقم هشت درصدی سقف بودجه نسبت به بودجه سال گذشته و تورم ۴۰درصدی می‌توان گفت این بودجه انقباضی است زیرا حدود ۳۲درصد نسبت به هزینه‌های جاری در آن کوچک‌سازی شده است و این اقدام را می‌توان مثبت قلمداد کرد. ولی نکته ابهام‌برانگیز این لایحه افزایش سه برابری بودجه عمرانی در کشور است که به نظر می‌رسد دولت به‌دلیل فشارهایی که از طرف پیمانکاران برای اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام دولت گذشته وارد می‌شود با خوش‌بینی بسیار زیاد این رقم را پیشنهاد کرده است که به‌نظر نمی‌رسد شاهد تحقق آن باشیم و شاید بهتر است مجلس در این مورد این رقم را اصلاح کند. اگر از دیدگاه اسمی به این بودجه نگاهی داشته باشیم باید بگوییم این بودجه انبساطی است زیرا رقم‌ها افزایش یافته است و همچنین شاهد افزایش درآمد شرکت‌های دولتی هستیم که این باعث انبساطی‌شدن بودجه می‌شود. از سویی افزایش صدتومانی قیمت دلار گرچه اقدامی رو به جلو است ولی بسیار محافظه‌کارانه است و به نظر می‌رسد با توجه به فشارهایی که از طرف مجلس به دولت وارد شده دولت در این زمینه کوتاه آمده وگرنه هرچه قیمت دولتی ارز به قیمت بازار که سه‌هزارتومان است نزدیک‌تر باشد شاهد افزایش تولید در کشور خواهیم بود بنابراین باید با دو دیدگاه رقم اسمی و تورم به این بودجه نگاه کنیم که از سویی با توجه به تورم، انقباضی و با توجه به ارقام اسمی، انبساطی است ولی به نظر من دیدگاه نگاه از منظر تورم به دیدگاه دوم غلبه می‌کند و به همین دلیل می‌توان گفت این بودجه انقباضی است. از سویی در حال حاضر نمی‌توان راجع‌به کسری بودجه دولت رقم دقیقی را پیش‌بینی کرد و باید منتظر نیمه‌دوم سال آینده باشیم که آیا با توجه به بودجه عمرانی، دولت خواهد توانست این بودجه را محقق کند ولی با توجه به اخباری که امروز به گوش رسید شاهد کسری بودجه ۵۰میلیارد تومانی خواهیم بود. امیدوارم با توجه به کار کارشناسی که دولت بر روی اولین بودجه انجام داده شاهد همکاری مجلس با دولت باشیم تا سال آینده شاهد شکوفایی اقتصادی کشور باشیم.

ضرورت حذف ردیف‌های اعتباری متفرقه

هادی حق‌شناس
کارشناس اقتصادی

لایحه بودجه ۹۳ از چند جهت حایز اهمیت است: نکته اول اینکه نخستین لایحه بودجه دولت یازدهم به‌موقع تقدیم مجلس شد. حسن بزرگ این اتفاق آن است که کمیسیون‌های تخصصی، تلفیق و همچنین صحن علنی مجلس، فرصت کافی برای بررسی بودجه و رساندن ارقام به عددهای واقعی خواهند داشت و مانند سال‌های گذشته به مشکل کمبود وقت و ناخوانده‌ماندن جزییات برنمی‌خورد. نکته دوم آنکه دولت تنظیم کرده نرخ ارز در بودجه ۹۳، یکسان‌سازی شود. این اقدام مهم دولت، به منزله حذف بخشی از رانت‌های موجود در اقتصاد و ایجاد شفافیت در بازار ارز خواهد بود. به‌دنبال این اتفاق، درآمدهای کشور هم شفاف خواهد شد. یکی از نکات قابل‌توجه در بودجه ۹۳، انبساطی‌بودن بودجه عمرانی است. البته انتظار می‌رفت بودجه عمرانی بیش از ۳۸هزار میلیارد تومان دیده شود چراکه بسیاری از دستگاه‌های اجرایی بدهکاری قطعی به پیمانکاران دارند. تنها وزارت نیرو و راه ۲۰هزار میلیارد تومان بابت بدهی به پیمانکاران باید پرداختی داشته باشند. در کنار این دو دستگاه اجرایی سایر بخش‌ها هم بدهی دارند؛ بنابراین اگر مبالغ دیده‌شده صرف پرداخت بدهی گذشته شود برای اجرای پروژه‌ها اعتباری باقی نخواهند ماند. در سال ۹۱ و ۹۲ با شرایط رکود تورمی دست به گریبان بودیم که با مواجهه با تحریم‌ها این معضلات نمود بیشتری پیدا می‌کرد. در سال ۹۳ اما انتظار می‌رود بخشی از اثرات توافق ژنو با آزادسازی منابع ارزی کشور و فروش بیشتر نفت نمایان شده و فضای کسب‌وکار مثبت‌تر شود. بنابراین با رفع آثار سوءمدیریت در دولت قبل امید می‌رود سال آینده به میانگین رشد اقتصادی کشور که عددی برابر با ۴/۵درصد است؛ دست یابیم. یکی از استراتژی‌های دولت یازدهم اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام عمرانی است. ما در حال حاضر با انبوهی از پروژه‌های عمرانی نیمه‌کاره مواجه هستیم که از دولت گذشته به‌جا مانده. طبیعی است که اتمام این پروژه‌ها زمان کمتری نسبت به افتتاح پروژه جدید برای به بهره‌برداری رسیدن نیاز دارد. بر این اساس رییس‌جمهور هنگام تقدیم لایحه بودجه به مجلس بر اولویت پروژه‌های نیمه‌تمام تاکید کرد. دولت برای انقباضی‌بودن بودجه باید از بودجه جاری کم کند. این به معنای آن نیست که از حقوق و دستمزد کارکنان بکاهد بلکه می‌تواند با حذف برخی ردیف‌های متفرقه که در دولت قبل رو به افزایش بود از حجم بودجه جاری دولت بکاهد. بودجه کل کشور در سال ۹۳، ۷۸۳هزار میلیارد تومان پیشنهاد شده که ۸۰هزارمیلیاردتومان به لحاظ اعداد اسمی بیانگر رشد ۱۰درصدی است. همچنین بودجه عمومی ۱۹۵هزار میلیارد تومان در سال ۹۳ نسبت به عملکرد بودجه ۹۲، ۴۵هزار میلیارد تومان افزایش داشته که نشان‌دهنده افزایش ۳۰درصدی بودجه سال ۹۳ است. بودجه عمرانی ۳۸هزارمیلیاردتومانی ۹۳ نسبت به عملکرد ۱۰هزارمیلیاردی ۹۲، ۲۶۰درصد افزایش یافته است. بنابراین هم بودجه عمرانی، هم عمومی و هم جاری، انبساطی بوده است. اگر بخواهیم بودجه ۹۳ را با محاسبه نرخ تورم بسنجیم این بودجه انقباضی خواهد بود اما باید به این نکته هم توجه کرد که با این روش، بودجه ۹۲ نیز نسبت به ۹۱ با لحاظ تورم ۳۰درصد هم انقباضی بوده است.

خبر

عراق ۱۵۰پروژه نفت‌وگاز را به ایران واگذار کرد

● **ایسنا:** مقامات استان ذی‌قار عراق ۱۵۰ پروژه نفت‌وگاز را به شرکت‌های ایرانی واگذار کردند.

به نقل از سایت امارات ۲۴۷، استانداری ذی‌قار عراق اعلام کرد: مقامات استان ذی‌قار عراق ۱۵۰ پروژه نفت‌وگاز را به شرکت‌های ایرانی ارایه داده و از آنها خواسته‌اند از این فرصت در بخش‌های نفت، برق و دیگر زمینه‌ها استفاده کنند.

مجلس به تشکیل سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی رای داد

● **مهر:** کلیات طرح یک فوریت تشکیل سازمان مدیریت، برنامه‌ریزی و بهره‌وری در جلسه علنی دیروز مجلس تصویب شد. کلیات طرح یک‌فوریتی تشکیل سازمان مدیریت، برنامه‌ریزی و بهره‌وری در جلسه علنی دیروز مورد بحث‌وبررسی قرار گرفت که در نهایت کلیات طرح مذکور با ۱۳۶ رای موافق، ۵۲ رای مخالف و ۹ رای ممتنع از مجموع ۲۱۰ رای به تصویب مجلس رسید. در جریان بررسی کلیات این طرح نادر قاضی‌پور، نماینده مردم ارومیه در مجلس شورای‌اسلامی اظهار کرد: رییس‌جمهور خودش مسوول سازمان برنامه‌وبودجه و بخش اداری و استخدامی است و می‌تواند تصمیم‌گیری کند. قاضی‌پور با بیان اینکه احمدی‌نژاد خودش سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی را منحل کرد، گفت: چرا مجلس برای احیای این سازمان طرح داده است؟ اگر آقای روحانی قصد احیای این سازمان را دارد، لایحه به مجلس بیاورد. در ادامه علی لاریجانی، رییس مجلس شورای‌اسلامی اظهار کرد: اظهارات شما به‌عنوان اخطار قانون اساسی نیست، اصل ۱۲۶ می‌گوید رییس‌جمهور مسوولیت برنامه بودجه، اداری و استخدامی کشور را برعهده دارد و ظاهرا خود آقای نوبخت نیز به‌دنبال احیای این سازمان بودند، البته ما نظر کامل دولت را نمی‌دانیم. در ادامه مجید انصاری، معاون پارلمانی دولت با بیان اینکه دولت با این طرحی که مجلس دنبال می‌کند، مخالف است، گفت: مطابق اصل ۱۲۶ قانون اساسی رییس‌جمهور مسوولیت برنامه و بودجه، بخش اداری و استخدامی کشور را برعهده دارد و می‌تواند این مسوولیت را برعهده دیگری بگذارد و رییس‌جمهور برای انجام وظایف خود معاونانی دارد. وی در ادامه نیز افزود: اساس طرح موجود این است که دو معاونت راهبردی و توسعه نیروی انسانی با هم ادغام شوند تا یک سازمان تشکیل شود، اما هنوز دولت به این جمع‌بندی نرسیده است. معاون پارلمانی دولت خاطرنشان کرد: دو نظر کارشناسی از سوی دولت و مجلس درخصوص تشکیل سازمان وجود دارد؛ اول اینکه برخی می‌گویند امور اداری و استخدامی یک‌ماهیت دارد و باید زیر نظر یک سازمان باشد، اما برخی نیز معتقدند ادغام هرکدام از این‌دو معاونت باعث تضعیف دیگری می‌شود. انصاری گفت: دولت با ادغام این‌دو معاونت مخالف است؛ چراکه به احتمال زیاد بار مالی نیز ای